

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА**

**Навчально-наукового інституту
публічного управління та державної служби**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Директор
Навчально-наукового інституту
публічного управління та
державної служби
Лариса КОМАХА**

ПРОГРАМА

підсумкового кваліфікаційного іспиту для здобувачів освіти освітнього рівня бакалавр за освітньо-професійною програмою «Урядкування в публічній сфері» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» денна та заочна форми навчання

ПОГОДЖЕНО

**Науково-методична комісія
протокол № 7 від 20 лютого 2023 р.**

**Голова НМК
Ольга БЕРДАНОВА**

Київ 2023

Програма підсумкового кваліфікаційного іспиту для здобувачів освіти за освітньо-професійною програмою «Урядування в публічній сфері» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (денна, заочна форма навчання).

Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ, 2022 р.

Укладачі: Комаха Л.Г., доктор філософських наук, професор
Зубчик О.А., доктор наук з державного управління, доцент
Колтун В.С., доктор наук з державного управління, професор
Ситник Г.П., доктор наук з державного управління, професор
Рубан Ю.Г., кандидат технічних наук, доцент кафедри державного управління

ЗМІСТ

Вступ

I. Змістовна програма:

II. Структура іспиту та методика його проведення

III. Критерії оцінювання знань студентів

IV. Правила проведення підсумкового іспиту

ВСТУП

Підсумкова атестація здобувачів за освітньо-професійною програмою «Урядування в публічній сфері» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» рівня вищої освіти бакалавр відбувається у формі кваліфікаційного комплексного іспиту з історії та теорії публічного управління та адміністрування та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра. У результаті складання іспиту та захисту роботи видається документ встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр публічного управління та адміністрування.

Складання здобувачем кваліфікаційного комплексного іспиту з публічного управління та адміністрування передбачає перевірку рівня його фахової підготовки відповідно до навчального плану підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за цією спеціальністю.

Метою підсумкового кваліфікаційного іспиту за спеціальністю є перевірка успішності засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення їх здатності самостійно формулювати та вирішувати професійні завдання за освітньо-професійною програмою «Урядування в публічній сфері».

Складання студентами підсумкового кваліфікаційного іспиту передбачає перевірку рівня їхньої теоретичної фахової підготовки відповідно до навчального плану підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» з обов'язкових компонент (ОК) освітньо-професійної програми «Урядування в публічній сфері», серед яких:

Вступ до спеціальності; Вступ до університетських студій; Науковий образ світу; Історія української держави; Історія та теорія публічного управління та адміністрування; Національна система публічного управління та регулювання; Українська та зарубіжна культура; Ділова українська мова; Іноземна мова; Політологія; Основи публічної політики; Фінансово-правові основи публічної політики України; Економічна теорія; Основи публічного управління та регулювання в економіці; Основи запобігання корупції в публічному управлінні; Концептуальні основи національної безпеки; Організаційно-правові засади державного управління; Основи права; Сучасний зарубіжний конституціоналізм; Сучасний український конституціоналізм; Адміністративно-правові засади публічного управління та адміністрування; Цивільно-правові відносини у сфері публічного управління та адміністрування; Кадрова політика і державна служба; Вибрані розділи трудового права та основ підприємницької діяльності; Територіальна організація влади в Україні; Загальна психологія; Психологія управління; Документообіг та підготовка аналітичних документів; Філософія; Логіка; Риторика; Соціологія; Етика; Естетика; Історія релігій; Екологія; Аналіз ситуації та теорія прийняття рішень; Євроінтеграційна політика України;

Менеджмент; Управлінське консультування (Адміністративний менеджмент, Антикризовий менеджмент); Державне антимонопольне моделювання; Практика в органах державної влади Підготовка та захист кваліфікаційної роботи.

За програмою підсумкового кваліфікаційного іспиту для студентів, які здобувають освіту на першому рівні вищої освіти (бакалавр) освітньо-професійної програми «Урядування в публічній сфері», здійснюється перевірка таких програмних результатів навчання:

Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

Застосовувати норми та правила професійного спілкування українською мовою.

Уміти усно і письмово спілкуватися іноземною мовою.

Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

Уміти організовувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/спортивних проектах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції.

Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

Знати основи електронного урядування.

Уміти користуватися системою електронного документообігу.

Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

Підготовку до іспиту необхідно починати з повторення питань з кожної освітньої компоненти, в яких формується відповідний обсяг фундаментальних фахових знань та професійний рівень фахових компетентностей. Повторення й доопрацювання курсу доцільно проводити за підручниками, конспектами лекцій та основною й додатковою літературою.

I. ЗМІСТОВНА ПРОГРАМА

Змістовна програма підсумкового кваліфікаційного іспиту включає десять тем та питання з історії та теорії публічного управління та адміністрування, складені на основі програм обов'язкових освітніх компонент (ОК) освітньо-професійної програми «Урядування в публічній сфері».

Також додається список рекомендованої літератури для підготовки за усіма темами.

ТЕМА 1. Концептуальні засади управлінської діяльності

Феномен управління та основні підходи до його вивчення. Доцільність та обмеженість кібернетичного тлумачення поняття управління. Процес управління як упорядкування системи. Види управління. Основні поняття науки управління: влада та панування, керівництво та адміністрування, управління та менеджмент. Етапи становлення, коло проблем та основні школи загальної теорії управління.

Поняття про соціальне управління. Характерні риси соціального управління. Основна відмінність соціального управління від управління живими організмами. Види та форми соціального управління. Два аспекти політичного управління: адміністративно-правовий (примусовий) та впливово-виховний (переконання). Поняття про соціально-політичне управління.

Соціальне управління як система. Механізм та структура соціального управління. Суб'єкти та об'єкти соціального управління. Закони, принципи та методи соціального управління. Функції соціального управління. Кадрове забезпечення управлінських процесів в суспільстві. Якісна оцінка управлінських кадрів. Поняття діапазону управління. Управлінський процес та його різновиди. Інформація та соціальна інформація. Інформація та комунікація в соціальному управлінні. Види комунікації. Поняття інформаційних бар'єрів та інформаційних шумів. Вимоги щодо інформації, яка використовується у соціальному управлінні.

ТЕМА 2. Конституційні основи держави. Сучасний український та зарубіжний конституціоналізм

Конституціоналізм як публічно-правова система конституційної організації сучасного суспільства та держави. Конституціоналізм в умовах війни та миру.

Людина та сучасний конституціоналізм. Конституція та конституційне законодавство як нормативна основа конституціоналізму. Концепція верховенства права як принципу сучасного конституціоналізму. Публічна влада як категорія сучасного конституціоналізму.

Сучасний український конституціоналізм в умовах воєнного стану.

Права та свободи людини і громадянина в системі сучасного українського конституціоналізму. Конституційно-правовий статус людини в умовах воєнного стану.

Конституційні основи організації державної влади в Україні. Особливості організації державної влади в умовах воєнного стану в Україні.

Порядок оголошення та особливості правового режиму воєнного стану. Організаційно-правові засади виконання повноважень Президентом України, Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України в умовах режиму воєнного стану. Характеристика і особливості статусу військово-цивільних адміністрацій.

Система стримувань та противаг у контексті організаційно-функціонального обмеження державної влади в Україні. Конституційна юстиція у системі сучасного українського конституціоналізму.

Конституційний статус людини і громадянина в системі сучасного зарубіжного конституціоналізму.

Конституційні форми безпосередньої демократії в системі конституціоналізму.

Парламент та парламентаризм як категорії сучасного зарубіжного і українського конституціоналізму. Глава держави в системі сучасного зарубіжного і українського конституціоналізму. Уряд в системі сучасного зарубіжного і українського конституціоналізму. Судова влада в системі сучасного зарубіжного і українського конституціоналізму.

Місцеве управління і самоврядування в системі сучасного зарубіжного і українського конституціоналізму. Місцеве самоврядування в умовах воєнного стану в Україні.

Громадянське суспільство як інституціональна складова сучасного зарубіжного і українського конституціоналізму. Політичні партії в системі сучасного конституціоналізму. Основні тенденції розвитку громадянського суспільства та відповідного їх конституційно-правового забезпечення. Українське громадянське суспільство в умовах війни.

ТЕМА 3. Публічне управління в державі і суспільстві

Поняття публічного. Державна влада та публічна влада, державна політика та публічна політика: спільне і відмінне. Державне управління: визначення та характерні риси. Відмінності менеджменту державної організації від менеджменту недержавної організації.

Визначення публічного управління. Публічне управління та державне управління. Співвідношення понять: «government»; «governance»; «good governance»; «public management»; «new public management». «Блексбурзький маніфест».

Принципи публічного управління та їх ціннісний вимір. Принцип зворотного зв'язку як основа публічного управління. Управління зв'язками в публічному управлінні. Переговорний процес як інструмент управління зовнішніми зв'язками. Організація масової свідомості та поведінки як елемент

публічного управління. Технології управління масовою свідомістю і поведінкою. Комунікативний вплив як інструмент публічного управління.

Суб'єкти та об'єкти публічного управління. Держава як суб'єкт публічного управління. Органи місцевого самоврядування в публічному управлінні. Політичні партії та громадські організації як суб'єкт публічного управління. Бізнес як суб'єкт публічного управління. Соціальний діалог як запорука успішного публічного управління. Співробітництво з питань громадянського суспільства як один із пріоритетів реформування публічного управління в Україні.

Політичний менеджмент як елемент публічного управління. Менеджмент організації у публічному управлінні. Аналітична функція політичного менеджменту як складова публічного управління. Теоретичний та прикладний рівні аналізу політики. Моделі аналізу політики. Етапи аналізу політики. Центри аналізу політики як суб'єкти публічного управління.

Функції публічного управління. Планування, довгострокове планування та стратегічне планування. Організація та координація у публічному управлінні. Організаційна структура та її різновиди. Етапи проектування організаційних структур. Поняття ідеальної організаційної структури. Контроль у публічному управлінні. Види контролю та його призначення. Негативні наслідки контролю та шляхи їх усунення. Умови ефективності контролю Концепція управління за результатами. Антикризовий менеджмент як складова функції контролю. Функції держави у системі публічного управління.

Сервісна складова публічного управління. Поняття «послуги, що надається при виконанні функцій державної влади». Публічні послуги: національні особливості підходів до розуміння та забезпечення. «Перелік базових публічних послуг» Європейського Союзу.

Адміністративні послуги держави: соціально-економічна сутність та критерії оцінки якості надання. Поняття універсальної послуги.

Проблема оцінювання та управління якістю у публічному управлінні. Планування оцінювання та його елементи: вибір часу для оцінювання та формулювання питань, на які оцінювання має відповісти. Проблема розповсюдження та використання результатів оцінювання. Партнерське оцінювання та його переваги.

Основні завдання публічного управління в Україні у світлі Угоди про асоціацію з ЄС.

Нормативно-правова база організації та функціонування системи органів публічної влади в Україні. Основні напрями вдосконалення нормативно - правового забезпечення публічного управління та адміністрування. Морально-етичні аспекти публічного управління та адміністрування.

Принципи європейської інтеграції і їхній розвиток в процесі розширення Європейського Союзу.

Втілення принципів соціальної держави в країнах ЄС.

Інструменти вирішення конфліктів і постконфліктного врегулювання в ЄС..

Розширення Євросоюзу: критерії вступу, програма підготовки країн-кандидатів до вступу в ЄС, інструменти. Рішення ЄС щодо європейських прагнень України у період кінця 1990-х- 2023 рр.

Демократична ідентичність Європейського Союзу та способи її моделювання. Публічність як засіб формування демократичної ідентичності ЄС.

ТЕМА 4. Адміністрування як різновид управлінської діяльності

Основні підходи до тлумачення терміну «адміністрування». «Public administration»: нюанси тлумачення («державне управління»; «державне адміністрування»; «адміністративно-державне управління», «публічне адміністрування»). Управління, адміністрування та менеджмент.

Адміністрування як організаційно-технічна складова публічного управління. Концепція адміністративної поведінки. Адміністративна система управління. Бюрократія та адміністрування. Концепція бюрократії Макса Вебера. Модель «адміністративної ефективності» .

Виконання та здійснення державної політики як ключовий елемент адміністрування. Поняття державної політики та основні підходи до його визначення. Види та моделі державної політики. Підстави та обмеження державної політики. Знаряддя державної політики та їх класифікація.

Поняття «здійснення політики» та основні підходи до його визначення. Здійсненність політики як головна підстава для її здійснення. Фактори здійсненності політики. Здійсненність політики та впливовість політики.

Управління проектами та програмами як складова адміністрування.

Поняття адміністрації. Види та завдання адміністрації. Принципи діяльності адміністрації. Юридичний та економічний аспекти адміністрації. Парадокси, зумовлені некомерційним характером адміністрації. Публічна адміністрація та її елементи.

Проблема співвідношення «політики» та «адміністрації». Взаємопроникнення політики і адміністрації та його аспекти. Політична поведінка державних службовців та основні напрями її вивчення. Психологічні аспекти адміністрування та феномен законів Паркінсона. Адміністративна реформа: покликання, передумови та дилеми. Поняття посадової особи та відповідальності посадової особи. Формальні і неформальні механізми відповідальності посадових осіб.

ТЕМА 5. Публічне управління та адміністрування в сфері економіки

Концепції публічного управління економічними процесами. Роль держави у управлінні економічним розвитком. Роль соціально-політичних факторів в публічному управлінні економікою

Загальні принципи та особливості функціонування державного сектора економіки як об'єкта управління і регулювання. Форми і типи державних підприємств. Взаємодія державного і приватного сектора економіки. Державні корпоративні права. Ринкові інститути. Форми організації економічної діяльності приватного бізнесу. Роль приватного бізнесу у формуванні економічної стратегії держави. Приватна та державна власність – взаємовідносини та протиріччя. Держава як учасник і регулятор взаємовідносин у економіці.

Інституційні фактори розвитку: гарантії прав власності, гарантії дотримання вимог контрактів, умови для створення безособових компаній. Інституційні проблеми української економіки.

Ергодичність економічних та соціальних процесів. Розвив між компетентністю і складністю процесів. Знання та інституції як інструменти подолання невизначеності. Інституції та подолання невизначеності.

Сучасна практика бюджетного процесу в Україні. Бюджет і економіка. Бюджет як стратегія економічної і соціальної політики. Бюджет і стабілізація. Бюджет як засіб контролю та управління економічним розвитком. Підготовка, прийняття та виконання бюджету. Військові облігації у фінансуванні державного бюджету.

Стартапи як засіб прискорення відбудови економіки України. Необхідність та економічна обґрунтованість розвитку малого та середнього бізнесу. Регуляторна політика держави відносно малого та середнього бізнесу. Історичні та новітні напрямки розвитку малого та середнього бізнесу, пріоритетність їх підтримки на рівні держави.

Державне регулювання сферою житлово-комунального господарства. Механізми керування взаємовідносинами між постачальниками та споживачами послуг ЖКГ. Механізми відновлення житлового фонду України у поствоєнний період. Державна енергетична політика в умовах війни в Україні.

Формування економічної стратегії держави. Пріоритетні напрями науково-технічної політики держави. Їх цілі та завдання. Проблеми та економічне врядування в Україні в умовах війни та повоєнний період.

Роль міжнародних економічних організацій у формуванні державної політики у галузі управління економічним розвитком країни. Проблеми інтеграції та реінтеграції економіки України з ключовими економіками світу. Вплив політичних взаємовідносин між країнами на розвиток їх економік.

Публічне управління в сфері економіки у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

ТЕМА 6. Механізми публічного управління і адміністрування

соціальною сферою життя суспільства.

Державна політика у сфері розвитку культури. Формування бренду держави та нації у контексті загальнополітичних змін на світовій арені. Проблеми самоідентифікації осередків суспільства за мовними, культурно-історичними, або релігійними ознаками, основні завдання державної політики у відповідних сферах.

Управління освітою як галузь державної діяльності. Державна політика в галузі освіти. Законодавче та нормативно-правове забезпечення освітньої галузі. Органи управління освітою, їх структура, повноваження. Державні освітні стандарти. Моніторинг якості освіти. Регулююча і контролююча функція держави у підготовці фахівців. Ліцензування, акредитація та атестація навчальних закладів.

Охорона здоров'я як складова соціальної та гуманітарної політики держави. Стан та основні проблеми охорони здоров'я в Україні. Особливості державного управління в галузі охорони здоров'я. Державні механізми управління охороною здоров'я.

Світова проблема «старіння населення» - основні чинники, проблеми та сценарії розвитку. Держава як гарант «забезпеченої старості». Світовий досвід вирішення питань пенсійного забезпечення. Основні тенденції, шляхи та підґрунтя таких рішень. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку пенсійного забезпечення в Україні.

Публічне управління соціальною сферою життя суспільства у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Волонтерство як соціальний феномен, як інститут громадянського суспільства (соціальні, економічні, публічно-управлінські аспекти волонтерства).

ТЕМА 7. Управління національними інтересами та національною безпекою держави

Безпека як категорія та функція державного управління. Національні інтереси та їх різновиди. Взаємозв'язок національних цінностей та національних інтересів. Особливості європейського підходу до вивчення поняття національного інтересу. Геостратегія та управління національними інтересами. Взаємозв'язок національної та глобальної (міжнародної) безпеки. Геополітичні інтереси як складова національних інтересів. Внутрішні та зовнішні фактори, що породжують загрози національній безпеці України. Система забезпечення національної безпеки та її завдання. Військово-цивільні адміністрації в структурі державного управління в період воєнного стану.

Механізм реалізації національних інтересів та його складові. Роль інститутів громадянського суспільства при розробці та впровадженні державної політики щодо забезпечення національної безпеки. Територіальна експансія, окупація та гуманітарна інтервенція. Принципи забезпечення національної безпеки. Основні напрями управління національною безпекою

держави. Захист конституційного ладу, державного суверенітету та територіальної цілісності України як пріоритет органів державної влади.

Закон України «Про національну безпеку України» та Стратегія національної безпеки України. Стратегія Воєнної безпеки України. Повноваження Президента України, Верховної Ради України та центральних органів виконавчої влади України у сфері забезпечення національної безпеки. Повноваження та функції Ради національної безпеки і оборони України. Управління національними інтересами та національною безпекою у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Порядок оголошення та особливості правового режиму воєнного стану. Організаційно-правові засади виконання повноважень Президентом України, Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України в умовах режиму воєнного стану. Характеристика і особливості статусу військово-цивільних адміністрацій.

ТЕМА 8. Механізми публічного управління та адміністрування в побудові інформаційного суспільства.

Сфери застосування інформаційних технологій у державному управлінні. Електронний уряд як інновація державного управління сучасного інформаційного суспільства. Поняття, сутність та актуальність запровадження. Принципи створення та функціонування. Міжнародний досвід у сфері електронного державного управління.

Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державного управління і місцевого самоврядування. Методи набуття і поширення інформації в державному управлінні на основі новітніх інформаційних технологій. Принципи електронного документообігу.

Засоби масової інформації як один із елементів публічного управління. Інтернет як засіб формування громадської думки та контролю над нею. Місце та роль соціальних мереж у формуванні громадської думки. Проблеми та ризики при використанні соціальних мереж.

Публічне управління та адміністрування в побудові інформаційного суспільства у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

ТЕМА 9. Державна служба в системі публічного управління та адміністрування.

Державна служба як публічно-правовий інститут. Державна служба та політичний устрій і тип держави. Приклади реформування державної служби у зарубіжних країнах. Завдання державної служби. Види державної служби. Поняття служби в органах місцевого самоврядування.

Завдання служби в органах місцевого самоврядування. Функції служби в органах місцевого самоврядування, їх класифікація та характеристика.

Поняття «державний службовець» та службовець органу місцевого самоврядування».

Види державних службовців в Україні. Види службовців органів місцевого самоврядування в Україні. Державні службовці і політичні діячі: співвідношення правового статусу. Права і обов'язки державних службовців.

Реформування державної служби в Україні у контексті євроінтеграційних процесів.

ТЕМА 10. Кадрова політика на державній службі та в органах місцевого самоврядування

Сутність кадрової політики на державній службі. Правовий режим кадрової політики. Сучасна кадрова політика в Україні.

Поняття, мета й умови професійної підготовки державних службовців. Підготовка працівників системи публічного управління та адміністрування для потреб післявоєнної відбудови України.

Система підвищення кваліфікації державних службовців. Поняття державної кадрової політики: регіональний вибір. Кадровий потенціал органів державної влади і місцевого самоврядування в регіонах України та його розвиток. Правове забезпечення державної кадрової політики в регіоні. Поняття, структура і функції кадрових технологій.

Професійна орієнтація в управлінні персоналом державної служби. Відбір персоналу як кадрова технологія. Адаптація персоналу та її особливості на державній службі.

Технології управління кар'єрою персоналу. Формування системи кадрового резерву державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Навчальна та наукова :

1. Адміністративне право України. Академічний курс. У 2-х т.: Підручник. Т.1. Загальна частина. – К.: Юридична думка, 2004. — 584 с.
2. Бакуменко В.Д. Теоретичні та організаційні засади державного управління: навч. посіб. / В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній. - К.: Міленіум, 2003. - 256 с.
3. Бориславська О.М. Європейська модель конституціоналізму: системно-аксіологічний аналіз. Харків «Право», 2018.384 с.
4. Боссарт Д. Державна служба у країнах-кандидатах до вступу до ЄС: нові тенденції та вплив інтеграційного процесу / Д. Боссарт, К. Деммке; Пер. з англ. Шаленко О.М.– К.: Міленіум, 2004.– 128 с.
5. Бостан С.К., Тимченко С.М. Державне право зарубіжних країн: Навч.

- посіб. – К.: ЦНЛ, 2005. – 504 с.
6. Буник М.З. Основи аналізу державної політики [Текст] : навч. посіб. / М. З. Буник ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. - 125 с.
 7. Воронкова В.Г. Менеджмент в державних організаціях: Навч. посіб. – К.: Професіонал, 2004.– 256 с.
 8. Гладкий О. В. Менеджмент регіонального розвитку : навч. посіб. /О. В. Гладкий. – К. : Академвидав, 2013. – 248 с.
 9. Глосарій Програми розвитку ООН [Електронний ресурс] / Режим доступу:
<http://www.unpan.org/Directories/UNPAGlossary/tabid/928/Default.asp> x
 - 10.Голубь В. Політико-адміністративні реформи як реалізація нової управлінської парадигми: європейський вимір і Україна: навч.-метод. матеріали / В.Голубь. - К.: НАДУ, 2009. - 52 с.
 - 11.Гуманізація публічної служби в Україні: науково-практичні засади [Текст] : колектив. монографія / С. М. Серьогін, Є. І. Бородін, Н. А. Липовська [та ін.] ; за заг. ред. С. М. Серьогіна ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. 12.- Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2015. - 254 с.
 - 13.Дзюндзюк В.Б. Ефективна діяльність публічних організацій: монографія. –Харків: Вид-во ХарРІ УАДУ «Магістр», 2003. – 236 с. 25.Демократичне урядування і публічне адміністрування: проблемивимірювання і аудиту: наук.-метод. Посіб / Колодій А.Ф., Буник М.З.,Петровський П.М. та ін.. – К.: НАДУ, 2011. – 56 с.
 - 14.Державна служба: підручник у 2 т. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол. Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Одеса: НАДУ, 2013.
 - 15.Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. - К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. - Т. 2. - 324 с.
 - 16.Державне управління та державна служба: Словник-довідник. / Уклад. Оболенський О.Ю.– К.: КНЕУ, 2005.– 480 с.
 - 17.Дрешпак В.М. Комунікації в публічному управлінні [Текст] : навч. посіб. / В. М. Дрешпак ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр., Каф. інформ. технологій та інформ. систем. - Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2015. - 168 с.
 - 18.Європейська інтеграція: Навч. посібник / Кол. авт.; за заг. ред. І.А. Грицяка та Д.І. Дзвінчука. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 464 с.
 - 19.Енциклопедія державного управління. У 8 т. - Т. 8: Публічне урядування / наук.-ред. Кол.: В.С. Загорський [та ін.] - Львів: ЛРІДУ, НАДУ, 2011. - 712 с.
 - 20.Зубчик О.А., Шульга М.А. Менеджмент в органах державної влади.

- Навчальний посібник. Видання 2-е, допрацьоване. Суми, ФОП Литовченко Є.Б. 2020. - 158 с.
21. Ірхін Ю.Б. Діагностика та розвиток професійних управлінських і лідерських здібностей державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування в Україні [Текст] : навч. посіб. / Ю. Б. Ірхін, В. Л. Федоренко ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. Л. Федоренка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Швейцар.-укр. проект "Підтримка децентралізації в Україні - DESPRO". - Київ : Ліра-К, 2015. - 114 с.
 22. Кілієвич О. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки. – К.: Вид-во Соломії Павличко
 23. – Основні, 2003. – 510 с.
 24. Клименко І. В. Електронні послуги : навч. посіб. / І. В. Клименко ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Н. В. Грицяк. – К. : НАДУ при Президентові України, 2014. – 100 с.
 25. Кириченко В. М. Порівняльне конституційне право: модульний курс. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Київ: ЦУЛ, 2018. 256 с.
 26. Коваленко М.А., Кругла Н.А., Радванська Л.М., Швороб-Херсон Г.М. Регіональний менеджмент: Навч. посіб. – Херсон: Олді-плюс, 2004. – 304с.
 27. Колпаков В.М. Теорія і практика прийняття управлінських рішень[текст] : Навчальний посібник/ В.М. Колпаков.- К.: МАУП, 2011. - 253с.
 28. Конституційне право України: підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, В.П. Колісник та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.
 29. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / за заг. ред. М.В. Афанасьєвої, А.А. Єзерова ; тех. ред. Ю.Д. Батан. Одеса : Юридична література, 2017. 256 с.
 30. Крусян А.Р. Сучасний український конституціоналізм. Київ: Юрінком Інтер, 2010. 560 с.
 31. Литвинова Л. В. Менеджмент і маркетинг електронного урядування : навч. посіб. / Л. В. Литвинова. - К. : НАДУ, 2013. - 72 с.
 32. Неліпа Д.В. Організаційно-правові засади державної служби в Україні. Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
 33. Оболенський О.Ю. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Публічне управління»: наукова розробка / О.Ю. Оболенський, С.О. Борисевич, С.М. Коник. - К.: НАДУ, 2011. - 56 с.
 34. Органи державної влади в Україні: структура, функції та перспективи розвитку: Навч. посібник / Н. Р. Нижник, С. Д. Дубенко, Н. Г. Плахотнюк та ін.; За заг. ред. Н. Р. Нижник. - К.: ЗАТ "Нічлава", 2003. - 288 с.
 35. Петроє О. М. Соціальний діалог у державному управлінні:

- європейський досвід та українські реалії : монографія / О. М. Петроє. - К. : НАДУ, 2013. - 304 с.
36. Північноатлантичний альянс: історія, функція, структура та відносини з Україною: / Кол. авт.; за заг. ред. І.А. Грицяка та Д.І. Дзвінчука. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 592 с.
37. Політична освіта публічних службовців в Україні / [Ю. Лихач (кер. авт. колективу), Л. Комаха, О. Зубчик, М. Канавець, А. Малюга, С. Гербеда, С. Липовська, Н. Щербак ; за заг. ред. Н. Алюшиної]. – К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2020. 219 с.
38. Права людини та підзвітність органів влади в Україні / Ред.
39. Ю. Саєнко. – К.: Фоліант, 2003. – 184 с.
40. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку [Текст] : навч. посіб. / Т. К. Гречко, С. А. Лісовський, С. А. Романюк, Л. Г. Руденко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т географії НАН України. - Київ : [б. в.] ; Херсон : Грінь Д. С., 2015. - 264 с.
41. Публічне управління та адміністрування у сфері національної безпеки (системні, політичні та економічні аспекти): Словник-довідник / С.П.Завгородня, М.Г.Орел, Г.П.Ситник [уклад.] / за заг.ред. Д.В.Неліпи, Є.О.Романенка, Г.П.Ситника. Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2020, 380 с.
42. Саймон Г. Адміністративна поведінка. Дослідження процесів прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції: Пер. з англ. / Герберт Саймон. – К.: АртЕк, 2001. – 392 с.
43. Ситник Г. П., Зубчик О. А., Орел М. Г., Штельмашенко М. Г. Політико-правове забезпечення публічного управління та адміністрування: підручник / за ред. Г. П. Ситника. Вінниця: ФОП Кушнір Ю. В., 2020. 504 с.
44. Ситник Г.П., Орел М.Г. Публічне управління у сфері національної безпеки: підручник / Г.П.Ситник, М.Г.Орел, Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2020. 360 с.
45. Фіолевський Д., Лобанцев С., Мезенцев Є. Державна виконавча служба в Україні: Навч. посіб. – К.: Алерта, 2004.– 564 с.
46. Чемерис А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України. Практичний посібник / [Чемерис А.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 80 с.
47. Чернов С.І. Текст лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування» (для студентів всіх форм навчання за спеціальністю 7.03060101, 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)») / С.І. Чернов, С.О. Гайдученко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 97с.
48. Цветков В.В. Державне управління: основні фактори ефективності

- (політико-правовий аспект).- Харків, 1996.
49. Чорнобиль І. Є. Організація діяльності державного службовця [Текст] : навч. посіб. / І. Є. Чорнобиль ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. - 131 с.
 50. Шульга М.А. Соціально-політичне управління. Навчальний посібник / М.А. Шульга. - К.: Центр учбової літератури, 2008. – 248 с.
 51. Барабаш Ю.Г. Конституційне право України: посібник для підготовки до іспитів. – К.: Право, 2015. – 328 с.
 52. Барабаш Г.О. Організаційно-правові основи державного управління: конспект лекцій. / Укладачі Г.О. Барабаш, Т.О. Луценко. – Х. : НУЦЗУ, 2016. – 40 с.
 53. Кравчук С.Й. Основи теорії держави і права. Навчальний посібник / Кравчук С.Й. – К.: Видавничий дшм «КОНДОР», 2018. – 192 с.
 54. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. – К.: Ваіте, 2014. – 376 с.
 55. Надьон О. В. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / Укладачі: О. В. Надьон, І. М. Хмиров, Т. О. Луценко. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 175 с.
 56. Основні правові системи світу: навчальний посібник / В.Д. Гапотій, О.Л. Жильцов, Г.І. Воржевітіна. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019 – 279 с.
 57. Струкевич О.К., Конотопенко О.П., Лапшин С.А. Політологія: Навч. посіб. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016 р. – 403 с.
 58. Ткаченко І. Проблемні питання формування та реалізації державної антикорупційної політики на сучасному етапі розвитку політичної системи України // Ігор Ткаченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Політологія. - 2017. - Вип. - 2. - С.38-43
 59. Гриценко І., Мельник Р., Пухтецька А. та ін. Загальне адміністративне право: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 566 с.
 60. Бринцев В. Д. Судовий конституціоналізм в Україні: доктрина і практика формування : у 2 кн. : монографія / В. Д. Бринцев ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". – Х. : Право. – 2013. – Кн. 1. – 392 с.
 61. Городовенко В. В. Принципи судової влади : монографія / В. В. Городовенко ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". – Х. : Право, 2012. – 448 с.

Публікації викладачів кафедри:

1. Yuriy Ruban, Larysa Komakha, Oleh Zubchuk, Igor Tkachenko, Viktoriya Gura (2022) HYBRID POLITICS AND ADMINISTRATION AS A CONSEQUENCE

- OF THE INCONSISTENCY OF THE UKRAINIAN SOCIAL ORDER: THE SUSTAINABILITY PROBLEM, AS SPECIFIED BY MAX WEBER'S THEORY. Public Policy and Administration. Research Journal (Vol. 21 No. 2). <https://doi.org/10.13165/VPA-22-21-2-06> (Scopus)
2. Igor Tkachenko (2022) What do Putin's regime and fascism have in common? Semantic Corps. Special Project. Web-link: <https://en.semantic-corpus.com/what-do-putin-s-regime-and-fascism-have-in-common/>
 3. Igor Tkachenko (2022) Patricia pays for war. Economy. Semantic Corps. Special Project. Wb-link: <https://en.semantic-corpus.com/patricia-why-are-you-buying-tanks/>
 4. Tkachenko V., Tkachenko I. (2022) How to Resolve Ukrainian Humanitarian Crisis based on existing EU funding instruments. Preprint. Researchgate. Web-link: https://www.researchgate.net/publication/359442513_How_to_Resolve_Ukrainian_Humanitarian_Crisis_based_on_existing_EU_funding_instruments
 5. Ткаченко, І., & Ткаченко, В. (2021). Actual Issues of Cooperation between Ukraine and International Organizations on Development and Implementation of Regional Policy. Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Public Administration, 13(1), 70-79. <https://doi.org/10.17721/2616-9193.2021/13-8/9>

Нормативні акти:

1. Конституція України (зі змінами) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України «Про державну службу» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
5. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
6. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
7. Закон України «Про засади державної мовної політики» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
9. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [Електронний ресурс] / Режим

- доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
10. Закон України «Про основи національної безпеки» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
11. Закон України «Про політичні партії в Україні» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2365-14?test=XX7MfyrCSgkyJJ6IZiXgFBcPHI40As80msh8Ie6>
12. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
13. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011
14. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII з наступними змінами. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
15. Закон України "Про військово-цивільні адміністрації" від 3 лютого 2015 року № 141-VIII з наступними змінами. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>
16. Закон України "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" з наступними змінами. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>

II. СТРУКТУРА ІСПИТУ ТА МЕТОДИКА ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

Білету підсумкового комплексного кваліфікаційного іспиту для здобувачів освіти за освітньо-професійною програмою «Урядування в публічній сфері» першого рівня вищої освіти (бакалавр) галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» складаються з трьох питань, які охоплюють проблематику професійно-орієнтованих обов'язкових компонент, а саме, знання про принципи і закономірності функціонування системи публічного управління та адміністрування, про конституційні засади діяльності інститутів державного управління у взаємодії з органами місцевого самоврядування, громадянського суспільства та бізнесу відповідно до покладених на них функцій і повноважень; питання про відносини, явища, процеси, моделі та механізми, які характеризують прояви публічного управління та адміністрування на центральному, регіональному та місцевому рівнях.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання результатів складання підсумкового комплексного кваліфікаційного іспиту, який проводиться у формі усної відповіді здобувача перед екзаменаційної комісією за освітньо-професійною програмою «Урядування в публічній сфері», здійснюється за 100-бальною системою контролю знань, прийнятою в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка та національною шкалою, і відображаються у відповідних відомостях і протоколах роботи Екзаменаційної комісії (ЕК).

Критерії оцінювання усної відповіді на питання білету:

28-33,3 балів відповідає таким вимогам:

продемонстровано повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту питання білету; творчі здібності розуміння, викладу проблеми; наведено повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій та законів; показано вміння користуватися методами наукового аналізу суспільних явищ, процесів; характеризувати їхні риси, форми виявлення, особливості; наявне висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання; є ґрунтовне знання необхідних законів і нормативних матеріалів (національне та міжнародне законодавство); знання теоретичних питань відповідно до основної та додаткової літератури.

24-28 балів відповідає таким вимогам:

не виконано хоча б одна з вимог для отримання найвищого балу; чи допущені помилки під час наведення аргументації, посилання на законодавство, статистичні дані, теоретичні концепції, що впливає на логіку висновків під час відповіді на питання.

20–24 балів відповідає таким вимогам:

не виконано три вимоги для отримання найвищого балу; зміст відповіді, аргументи, висновки відповіді не є правильними чи загально визнаними за відсутності у відповіді доказів і раціональних аргументів на їх користь.

0-20 балів відповідає таким вимогам:

не виконано три чи більше вимог для отримання найвищого балу та допущені дві чи більше значних помилок, зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загально визнаними, а у відповіді студента доказів і раціональних аргументів на їх користь немає, зміст відповіді дає підстави стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді або давши відповідь не на поставлене в білеті питання.

При оцінюванні знань студента враховуються його усні відповіді на

кожне питання білету. Оцінка підсумкового кваліфікаційного комплексного іспиту є сумою кількості балів за кожне з трьох питань екзаменаційного білету. Максимальна кількість набраних балів як сума балів за три питання білету – 100. Мінімальний пороговий рівень – 60 балів.

Загальна шкала оцінювання

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
90-100	5	відмінно
85-89	4	добре
75-84		
65-74	3	задовільно
60-64		
35-59	2	незадовільно
1-34		

IV. ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Затверджується графік проведення підсумкового кваліфікаційного іспиту із зазначенням дати та часу його складання. Навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування Київського національного університету імені Тараса Шевченка організовує розміщення повідомлення про проведення підсумкового кваліфікаційного іспиту на офіційному веб-сайті ННІ ПУДС не пізніше, як за сім днів до дня його проведення (графік засідання Екзаменаційних комісій з зазначенням дати, часу, аудиторії).

Здійснюється повідомлення здобувачів про допуск до складання кваліфікаційного іспиту, яке повинно містити прізвища, імена та по батькові осіб з відміткою про допуск чи недопуск до його складання, а також графік проведення кваліфікаційного іспиту.

Іспит відбувається у формі засідання Екзаменаційної комісії згідно з затвердженим графіком та заслуховуванням відповідей здобувачів на вибрані білети з трьома питаннями. Іспит проводиться в окремому приміщенні, в якому розміщуються екзаменаційна комісія. Приміщення для проведення підсумкового кваліфікаційного іспиту має відповідати умовам зручного розміщення та забезпечувати можливість індивідуальної роботи здобувачів.

У день проведення іспиту особа, допущена до його складання, проходить реєстрацію з відміткою у реєстраційному списку, який веде секретар Екзаменаційної комісії, для чого подає секретарю комісії документ, що посвідчує особу.

Перед початком іспиту особи, допущені до іспиту, отримують у

секретаря Екзаменаційної комісії на вибір білети з питаннями. Після отримання білету на вибір здобувача, секретар роз'яснює порядок проведення іспиту, час на підготовку до усної відповіді перед Екзаменаційною комісією.

Під час складання підсумкового кваліфікаційного іспиту здобувачам забороняється використовувати будь-які джерела інформації на паперових чи електронних носіях, а також засоби зв'язку. У разі виявлення випадку, що особа-здобувач(ка) під час складання кваліфікаційного іспиту користується забороненими джерелами інформації, або засобами зв'язку, така особа за рішенням Екзаменаційної комісії відсторонюється від участі в іспиті та вважається такою, що його не склала.

На підготовку до усної відповіді надається до 60 хвилин. Час на усну відповідь – до 30 хвилин. Кожна правильна відповідь під час усної відповіді оцінюється кожним членом Екзаменаційної комісії.

Результати оцінювання оголошуються у день підсумкового кваліфікаційного іспиту.